

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра симуляційних медичних технологій

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Едуард БУРЯЧКІВСЬКИЙ

01 вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА З ДИСЦИПЛІНИ
«ПРОФЕСІЙНА МЕДИЧНА КОМУНІКАЦІЯ ЛІКАРЯ З ПАЦІЄНТОМ»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 222 «Медицина»

Освітньо-професійна програма: Медицина

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Медицина» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 222 «Медицина» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 10 від 27 червня 2024 року).

Розробники:

завідувач кафедри Олександр РОГАЧЕВСЬКИЙ
завуч кафедри Ольга ЄГОРЕНКО
доцент кафедри Михайло ПЕРВАК
доцент кафедри Василь ГЛАДЧУК
доцент кафедри Юрій ПЕТРОВСЬКИЙ
асистент кафедри Юлія БЕЛОЗЕРЦЕВА — БАРАНОВА
асистент кафедри В'ячеслав ОНИЩЕНКО
асистент кафедри Дмитро КАРАКОНСТАНТИН

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри симуляційних медичних технологій
Протокол № 1 від 28.08.2024 р.

Завідувач кафедри

Олександр РОГАЧЕВСЬКИЙ

Погоджено із гарантом ОПП

Валерія МАРІЧЕРЕДА

Схвалено предметною цикловою методичною комісією з хірургічних дисциплін ОНМедУ
Протокол № 1 від 30.08.2024 р.

Голова предметної циклової методичної комісії з хірургічних дисциплін ОНМедУ

Василь МІЩЕНКО

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ____ від “ ____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ____ від “ ____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни:

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість: Кредитів: 3 Годин: 90	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я» Спеціальність 222 «Медицина» Рівень вищої освіти другий (магістерський)	Денна форма навчання — вибіркова дисципліна
		Рік підготовки: 4
		Семестри VII — VIII
		Лекції (0 год.)
		Семінарські (0 год.)
		Практичні (30 год.)
		Лабораторні (0 год.)
		Самостійна робота (60 год.)
		у т.ч. індивідуальні завдання (0 год.)
Форма підсумкового контролю — залік		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни, компетентності, програмні результати навчання

Мета: формування у здобувачів вищої освіти комунікативних навичок, здатності спілкування з пацієнтом під час надання медичної допомоги, обирати та застосовувати одну з методик професійного спілкування, набуття студентами розуміння професійного обов'язку і принципів поведінки медичного персоналу, спрямованих на створення сприятливих умов для одужання хворих, удосконалення навичок та компетентностей, які були набуті при вивченні попередніх дисциплін.

Завдання:

1. Формування системи знань, професійних умінь та практичних навичок стосовно етичних норм і основ, які використовують в діловому спілкуванні з колегами, медичним персоналом, хворими та населенням.
2. Засвоєння основоположних понять з курсу «Професійна медична комунікація лікаря з пацієнтом».
3. Усвідомлення значущості психологічних аспектів професійної комунікації.
4. Удосконалення вміння фахової мови медика.
5. Удосконалення здатності професійної комунікації з пацієнтом та його близькими.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

• Загальних (ЗК):

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
- ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями
- ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- ЗК4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності
- ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації
- ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення
- ЗК7. Здатність працювати в команді
- ЗК8. Здатність до міжособистої взаємодії
- ЗК12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків
- ЗК13. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем
- ЗК16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості

корупції та будь-яких проявів недоброчесності

- **Спеціальних (СК):**

СК1. Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані
СК11. Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності, включаючи систему раннього втручання

СК24. Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності

ПРН3. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем, включаючи систему раннього втручання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати:

- Поняття інтрапрофесійної та інтеропроефесійної комунікації
- Поняття імідж лікаря. Особисті якості ефективного лікаря
- Поняття професійної комунікації лікар — складний пацієнт
- Методи вербальної та невербальної комунікації з пацієнтом та членами сім'ї
- Методи активного слухання (перифразування, відображення почуттів, приєднання почуттів до змісту, прояснення проблемної ситуації, відображення власних почуттів)
- Метод ефективних дій «треступінчаста ракета» Нільса Гренстада
- Сучасні підходи до розуміння і класифікації розладів особистості (кластер А, кластер В, кластер С)

Вміти:

- Застосовувати практику активного слухання
- Застосовувати практику ефективних дій в комунікації
- Комунікувати в ситуації лікар — складний пацієнт
- Підтримувати імідж лікаря
- Організувати простір для спілкування з пацієнтом
- Володіти протоколом C-L-A-S-S

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Психологічні аспекти професійної комунікації. Протоколи професійного спілкування SBAR та ISBAR

Ефективне спілкування. Три навички спілкування. Адаптація вербального рівня комунікації лікаря до рівня пацієнта. Вербальні та невербальні навички активного слухання. Інтрапрофесійна комунікація, інтеропроефесійна комунікація.

Тема 2. Основні принципи збору скарг та анамнезу. Практичні аспекти

Вербальні та невербальні навички активного слухання. Перифразування. Навички фасілітації. Метод “3-х ступеневої ракети Нільса Гренстада”.

Тема 3. Іміджеві аспекти лікаря

Особисті якості ефективного лікаря. Сприйнята компетентність, привабливість, кредит довіри. Мотивування вибору професії. Арт-терапевтична робота зі стимульним матеріалом. Психологічні особливості, які можуть знизити комунікативну компетентність. Чотири моделі взаємодії лікар-пацієнт.

Тема 4. Синдром емоційного вигорання. Синдром професійного вигорання лікарів

Найбільш розповсюджені причини «синдрому вигорання». Фази. Профілактика.

Тема 5. Майндфулнес — програма по зниженню стресу

Міфи та обмежуючі переконання. Визначення майндфулнесу. Чим корисна програма для лікарів. Вправи.

Тема 6. Складний пацієнт. Особливості взаємодії. Ознаки складності та аспекти комунікації

Сучасні підходи до розуміння і класифікації розладів особистості (DSM-5, МКХ-10). Кластер А — Параноїдний, шизоїдний, шизотиповий; кластер В — антисоціальний, межовий, істеричний, нарцисичний; кластер С — унікаючий, залежний, обсесивно-компульсивний.

Тема 7. Калгарі — Кембриджська модель медичної консультації

Завдання. Переваги.

Тема 8. Основні протоколи та алгоритми взаємодії лікар — пацієнт

«1» — Початок зустрічі (організація простору для обговорення, привітання, пояснення своєї ролі); «2» — Активне слухання. Дослідження, ідентифікація реакцій, відображення почуттів пацієнта; «3» — Пояснення своїх дій; «4» — узгоджений план виконання процедур (догляд за шкірою, догляд за обличчям, очима тощо); «5» — Завершення зустрічі.

Тема 8. Підсумкове заняття

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		лекції	семінари	практичні	лабораторні	СРЗ
Тема 1. Психологічні аспекти професійної комунікації. Протоколи професійного спілкування SBAR та ISBAR	11	0	0	4	0	7
Тема 2. Основні принципи збору скарг та анамнезу.	11	0	0	4	0	7

Практичні аспекти						
Тема 3. Іміджеві аспекти лікаря	8	0	0	2	0	6
Тема 4. Синдром емоційного вигорання. Синдром професійного вигорання лікарів	11	0	0	4	0	7
Тема 5. Майндфулнес — програма по зниженню стресу	8	0	0	2	0	6
Тема 6. Складний пацієнт. Особливості взаємодії. Ознаки складності та аспекти комунікації	11	0	0	4	0	7
Тема 7. Калгарі — Кембриджська модель медичної консультації	10	0	0	4	0	6
Тема 8. Основні протоколи та алгоритми взаємодії лікар — пацієнт	11	0	0	4	0	7
Тема 9. Підсумкове заняття	9	0	0	2	0	7
Усього годин	90	0	0	30	0	60

5. Теми лекційних/семінарських/практичних/лабораторних занять

5.1. Теми лекційних занять

Лекційні заняття не передбачені.

5.2. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

5.3. Теми практичних занять

№	Назва теми	Кіл-ть годин
1.	Тема 1. Практичне заняття 1. Психологічні аспекти професійної комунікації. Протоколи професійного спілкування SBAR та ISBAR	2
2.	Тема 1. Практичне заняття 2. Психологічні аспекти професійної комунікації. Протоколи професійного спілкування SBAR та ISBAR	2
3.	Тема 2. Практичне заняття 3. Основні принципи збору скарг та анамнезу. Практичні аспекти	2
4.	Тема 2. Практичне заняття 4. Основні принципи збору скарг та анамнезу. Практичні аспекти	2
5.	Тема 3. Практичне заняття 5. Іміджеві аспекти лікаря	2
6.	Тема 4. Практичне заняття 6. Синдром емоційного вигорання. Синдром професійного вигорання лікарів	2
7.	Тема 4. Практичне заняття 7. Синдром емоційного вигорання. Синдром професійного вигорання лікарів	2
8.	Тема 5. Практичне заняття 8. Майндфулнес — програма по зниженню стресу	2
9.	Тема 6. Практичне заняття 9. Складний пацієнт. Особливості взаємодії. Ознаки складності та аспекти комунікації	2
10.	Тема 6. Практичне заняття 10. Складний пацієнт. Особливості взаємодії. Ознаки складності та аспекти комунікації	2
11.	Тема 7. Практичне заняття 11. Калгарі — Кембриджська модель медичної консультації	2
12.	Тема 7. Практичне заняття 12. Калгарі — Кембриджська модель медичної консультації	2
13.	Тема 8. Практичне заняття 13. Основні протоколи та алгоритми взаємодії лікар — пацієнт	2
14.	Тема 8. Практичне заняття 14. Основні протоколи та алгоритми взаємодії лікар — пацієнт	2
15.	Тема 9. Практичне заняття 15. Підсумкове заняття	2
	Разом	30

5.4. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

№	Назва теми/види завдань	Кількість годин
1.	Тема 1. Етичні норми і основи, які використовуються в діловому спілкуванні з колегами, медичним персоналом, хворими та населенням	20
2.	Тема 2. Засвоєння та відпрацювання алгоритмів взаємодії лікар-пацієнт	20
3.	Тема 3. Підготовка до практичних занять	20
	Разом	60

7. Методи навчання

Практичні заняття: бесіда, рольові ігри, розв'язування ситуаційних задач, відпрацювання та контроль практичних навичок за допомогою методики "Стандартизований пацієнт", проходження симуляційних сценаріїв, розв'язування тестових завдань.

Самостійна робота: самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, електронними інформаційними ресурсами, самостійна робота з банком тестових завдань, підготовка до практичних занять.

8. Форми контролю та методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль: усне опитування, тестування, оцінювання виконання практичних навичок на симуляційних муляжах та манекенах, оцінювання комунікативних навичок під час проходження симуляційних сценаріїв, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності на занятті.

Підсумковий контроль: залік.

Оцінювання поточної навчальної діяльності на практичному занятті:

- Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:
 - методи: опитування, вирішення ситуаційної клінічної задачі
 - максимальна оцінка — 5, мінімальна оцінка — 3, незадовільна оцінка — 2.
- Оцінка практичних навичок з теми заняття:
 - методи: оцінювання правильності виконання практичних навичок
 - максимальна оцінка — 5, мінімальна оцінка — 3, незадовільна оцінка — 2.
- Оцінювання роботи з пацієнтом з теми заняття:
 - методи: оцінювання: а) комунікативних навичок спілкування з симулятором-пацієнтом; б) правильність призначення та оцінки лабораторних та інструментальних досліджень; в) дотримання алгоритму проведення диференціального діагнозу; г) обґрунтування клінічного діагнозу; д) складання плану лікування;
 - максимальна оцінка — 5, мінімальна оцінка — 3, незадовільна оцінка — 2.

Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину (5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
--------	---------------------

Відмінно «5»	Здобувач бере активну участь у занятті; демонструє глибокі знання, дає повні та детальні відповіді на запитання. Ґрунтовно і всебічно знає зміст теоретичних питань, вільно володіє професійною та науковою термінологією. Логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичних завдань. При вирішенні клінічної задачі правильно інтерпретує дані анамнезу, результати клінічних, лабораторних та інструментальних досліджень, правильно відповідає на всі поставлені питання і переконливо обґрунтовує свою точку зору, може запропонувати та обґрунтувати альтернативний варіант рішення з окремих питань. При розв'язанні практичного завдання за типом ОСКІ правильно демонструє виконання практичних навичок на симуляційних муляжах та манекенах, точно дотримується алгоритму їхнього виконання
Добре «4»	Здобувач бере участь у занятті; добре володіє матеріалом; демонструє необхідні знання, але дає відповіді на запитання з деякими помилками. Достатньо глибоко і всебічно знає зміст теоретичних питань, володіє професійною та науковою термінологією. Логічно мислить і будує відповідь, використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичних завдань. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускає несуттєві помилки, які усуваються самим здобувачем, коли на них вказує викладач. При вирішенні клінічної задачі припускається несуттєвих помилок чи неточностей в інтерпретації даних анамнезу, результатів клінічних, лабораторних та інструментальних досліджень, без суттєвих помилок відповідає на всі поставлені питання, повно обґрунтовує свою точку зору, проте пропозиції альтернативного варіанту викликають утруднення. При розв'язанні практичного завдання за типом ОСКІ допускає незначні похибки в алгоритмі та техніці виконання навички на симуляційних муляжах та манекенах, виправлені за вказівкою викладача
Задовільно «3»	Здобувач іноді бере участь у занятті; частково виступає і задає питання; допускає помилки під час відповідей на запитання. Володіє основним обсягом теоретичних знань, неточно використовує професійну та наукову термінологію. Відчуває значні труднощі при побудові самостійної логічної відповіді, у застосуванні теоретичних знань при аналізі практичних завдань. У відповідях мають місце суттєві помилки. При вирішенні клінічної задачі з помилками інтерпретує дані анамнезу, результати клінічних, лабораторних та інструментальних досліджень, не знає окремих деталей, допускає неточності у відповідях на питання, недостатньо правильно обґрунтовує свої відповіді та трактує формулювання, відчуває труднощі у виконанні завдань та пропозиції альтернативних варіантів. При розв'язанні практичного завдання за типом ОСКІ припускається значних похибок у алгоритмі та техніці виконання навички на симуляційних муляжах та манекенах
Незадовільно «2»	Здобувач не бере участь у занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає і не задає питання, незацікавлений у вивченні матеріалу; дає неправильні відповіді на запитання. Не опанував основний обсяг теоретичних знань, виявляє низький рівень володіння професійною та науковою термінологією. Відповіді на питання є фрагментарними, непослідовними, нелогічними, не може застосовувати теоретичні знання при аналізі практичних завдань. У відповідях має місце значна кількість